

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.296/2013/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Takács Attila ügyvéd által képviselt **(I.rendű felperes neve, címe)** alatti lakos I. rendű és **(II.rendű felperes neve, címe)** alatti lakos II. rendű felpereseknek, - a Kovács Réti Szegheő Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Orbán Zita ügyvéd, dr. Kovács Attila ügyvéd) által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen üzletrész ellenértékének megfizetése iránti perében a Kecskeméti Törvényszék 2013. június 17. napján kelt 7.G.40.093/2011/64. számú ítéletével szemben az I-II. rendű felperes 66. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

R É S Z Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, kötelezi alperest, fizessen meg 15 napon belül I. rendű felperesnek 37.515.239,-(Harminchétmillió-ötszáztizenezer-kettőszázharminckilenc) Ft-ot, II. rendű felperesnek 42.814.760,-(Negyvenkettőmillió-nyolcszáztizennégyezer-hétszázhatvan) Ft-ot, valamint ezen összegek után 2011. február 12. napjától a kifizetés napjáig járó, minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatot.

Az I-II. rendű felpereseket elsőfokú eljárási költség fizetésére kötelező rendelkezést mellőzi, kötelezi alperest, fizessen meg I. rendű felperesnek 15 napon belül 2.247.000,-(Kettőmillió-kettőszáznegyvenhétezer) Ft, II. rendű felperesnek 2.510.500,-(Kettőmillió-ötszáz tízezer-ötszáz) Ft elsőfokú eljárási költséget.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és a kereset beszámítással érintett részében ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi alperest, fizessen meg I-II. rendű felperesnek 15 nap alatt személyenként 500.000,-(Ötszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi alperest, fizessen meg az államnak külön felhívásra 2.050.000,-(Kettőmillió-ötvenezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy I-II. rendű felpereseknek, és az alperesnek a kereset beszámítással érintett része tekintetében a másodfokú eljárás során személyenként 200.000,-(Kettőszázezer) Ft költsége merült fel.

Megállapítja, hogy az I. rendű felperes 477.000,-(Négyszázhetvenhétezer) Ft, míg a

II. rendű felperes 423.000,-(Négyszázhuszonháromezer) Ft elsőfokú eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A felperesek az 1991-ben megalakult alperesi társaság alapító tagjai voltak. Jelen eljárás alperese által a felperesek ellen tagkizárás iránt indított perben a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 9.G.40.091/2009/24. számú ítéletében kizárta a felpereseket az alperesi gazdasági társaság tagjai közül, az elsőfokú ítéletet a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.559/2010/6. számú ítéletével 2010. november 15-én helybenhagyta. Az alperesi társaság törzstőkéje ekkor 200.000.000,-Ft volt, melyből az I. rendű felperes tulajdonában 7.000.000,-Ft, II. rendű felperes tulajdonában 8.000.000,-Ft, **(személy neve)** tulajdonában 5.000.000,-Ft volt, míg a **K...** GmbH közös képviselő által képviselt tagoknak 180.000.000,-Ft törzsbetéthez kapcsolódó üzletrész képezte a tulajdonát. A közös tulajdonú üzletrész a **K...** GmbH, **(személy 2.neve)**, **(személy 3.neve)** egyenlő arányú tulajdonában állt. Az alperesi társaság képviselője **(személy 4.neve)** volt.

A tagkizárást követően az alperesi társaság üzletrész árverési hirdetményt tett közzé a Céglőny 2010. december 30-i számában, az árverés ideje 2011. január 13. napján 9.00 óra volt. Az I. rendű felperes árverésre kerülő üzletrészének értékét 7.000.000,-Ft-ban jelölte meg, kikiáltási árként is ez az ár szerepelt, míg a II. rendű felperes árverésre kerülő üzletrészének értékét 8.000.000,-Ft-ban határozta meg ugyanezen kikiáltási árral. A hirdetményben rögzítésre került, hogy az üzletrészek értékesítése kizárólag együtt történik, az üzletrészenkénti megvételre nincs lehetőség, az árverésen való részvétel feltétele az „árverési tájékoztató” megismerése és elfogadása, az árverési tájékoztatót e-mailben lehet igényelni, melynek ára 200.000,-Ft, és további részvételi feltételként 50.000.000,-Ft bánatpénz ügyvédi letéti számlára való előzetes utalása is szerepelt. Tájékoztatták az érdeklődőket, hogy a bánatpénz a vételárba beszámít, sikeres árverés esetén foglalóként biztosítja az ügyletet, sikertelenül árverező felek részére 8 banki napon belül kamatmentesen visszafizetésre kerül, azonban aki az árverésen nem vesz részt, vagy érvénytelen ajánlatot tesz, a bánatpénz 1.000.000,-Ft-tal csökkentett összegét kapja vissza kamatmentesen. A bánatpénz teljesítését igazoló dokumentumot az árverező köteles legkésőbb az árverés időpontjáig bemutatni. Az árverés során az üzletrészeknek a törzsbetét társasági szerződésben meghatározott, mindösszesen 15.000.000,-Ft-os értékének 2/3-át el nem érő árnál kevesebb összegért nem adhatók el.

(közjegyző személyneve) közjegyző 2011. január 13. napján 9 órakor jegyzőkönyvet állított ki 11035/Ü/49/2011. számon, melyben rögzítette, hogy az alperes képviseletében eljáró személy tájékoztatása alapján az árverésig egy ajánlattevő teljesítette az árverési közleményben írt feltételeket, aki a társaság egyik tagja, **(személy 2.neve)**. Az árverésen megjelent **(személy 2.neve)**, továbbá a társaság ügyvezetője

(**személy 4.neve**), úgyis, mint a **K...** GmbH tag képviselője. A levezető kérdésére (**személy 2.neve**) úgy nyilatkozott, hogy a kikiáltási áron nem kívánja megvásárolni az üzletrészeket. Előadta, hogy azokat a társasági szerződésben meghatározott érték 2/3-áért, azaz 10.000.000,-Ft-ért kívánja megvásárolni. A levezető kérdésére (**személy 4.neve**) a **K...** GmbH képviselőjében úgy nyilatkozott, nem kíván élni elővásárlási jogával, (**személy neve**) az árverésen nem jelent meg, ezért nem élhetett elővásárlási jogával. A társaság képviselőjében (**személy 4.neve**), mint az alperes ügyvezetője bejelentette, hogy az alperesi társaság - 2010. december 17-én kelt 210. és 211/2010. számú taggyűlési határozata szerint - élni kíván elővásárlási jogával, és 10.000.000,-Ft-ért megvásárolja az I. és II. rendű felperesek üzletrészt.

Az alperes képviselőjében (**személy 4.neve**) ügyvezető 2011. január 26. napján kelt levélben tájékoztatta az I. rendű felperest, hogy a 2011. január 13. napján tartott árverésen az üzletrészt 4.666.667,-Ft-os vételáron megvásárolta. Ennek ellenértékét az árverési letéti számlára megfizette. Közölte, hogy ezen tartozásába az I. rendű felperessel szemben fennálló követeléseit beszámítja. A beszámítás kapcsán előadta, hogy az I. rendű felperes beosztottja, 2008. június 24. napján 27 db zárat rendelt meg a **S...** GmbH-től annak ellenére, hogy a **alperesi Kft.** még a korábbi rendelkezéseit sem szállította le. Az I. rendű felperes, mint logisztikai igazgató feladata volt a beszerzés. A hatályos SZMSZ szerint önálló döntési jogkörrel 5.000.000,-Ft összeghatárig rendelkezett. Az I. rendű felperes nem tett eleget a munkaszerződésben és az SZMSZ-ben megállapított kötelezettségének, a visszaigazolást követően sem intézkedett haladéktalanul a felesleges megrendelés törlése iránt, nem ellenőrizte beosztottjai munkáját. A fenti megrendelést a **S...** GmbH még aznap visszaigazolta, a megrendelés összege 49.920 Euró volt. A **S...** GmbH 49.920 Euró megfizetése iránt keresetet nyújtott be a **alperesi Kft.** ellen a Hageni Tartományi Bíróságon. A **alperesi Kft.** és **S...** GmbH a bíróság előtt egyezséget kötött, mely alapján 24.915,35 Euró összeget fizetett meg a **S...** GmbH-nak, valamint 987.425,-Ft összegű költsége merült fel az eljárással kapcsolatban. A fentiek alapján 4.666.667,-Ft beszámítása mellett felhívta az I. rendű felperest a fennmaradó 3.350.259,-Ft összegű követelés 8 napon belüli megfizetésére.

Az alperes képviselőjében (**személy 4.neve**) 2011. január 26. napján tájékoztatta a II. rendű felperest, hogy a 2011. január 13. napján megtartott árverésen az üzletrészt 5.333.333,-Ft-os vételáron megvásárolta, ennek ellenértékét az árverési letéti számlára megfizette. Jelezte egyben, beszámítással él, figyelemmel arra, hogy a **alperesi Kft.** a II. rendű felperessel és társával szemben három peres eljárást indított. A tagkizárás iránt indított per a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.559/2010/6. számú jogerős ítéletével lezárult. Az ítélet egyetemlegesen kötelezte jelen per I-II. rendű felperesét 70.000,-Ft elsőfokú, és 75.000,-Ft másodfokú perköltség megfizetésére. A Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt 7.G.40.102/2009. számon üzleti titok jogosulatlan felhasználása iránti per, míg a Kecskeméti Munkaügyi Bíróság előtt 5.M.262/2009.

számon kártérítés iránt indított per van folyamatban, melynek során a társaságnak a II. rendű felperessel, mint egyetemleges kötelezettel szemben 9.077.000,-Ft perköltsége keletkezett ügyvédi munkadíj jogcímen 2011. január 26. napjáig. Tájékoztatta, hogy az

üzletrész 5.333.333,-Ft-os vételárába fenti követeléseit beszámítja, a fennmaradó 3.888.667,-Ft összegű követelés tekintetében a kizárt tagot teljesítésre felszólította. Az árverési értékesítés következtében a tulajdonosváltás a cégnyilvántartáson átvezetésre került.

Az alperesi társaság taggyűlése az árverési értékesítést követően hozott határozatot 219/2011. számon 296.734e/Ft osztalék fizetésről.

A felperesek 2011. március 28. napján előterjesztett, majd 48. sorszámon módosított keresetükben kérték, kötelezze a bíróság alperest, fizessen meg I. rendű felperes részére 45.532.165,-Ft-ot, II. rendű felperes részére 52.036.760,-Ft-ot, és ezen összegek után 2011. február 12. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatát. Álláspontjuk szerint az árverés lebonyolítása súlyosan jogellenes, eredményesnek nem tekinthető. Alperes megsértette a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 139. § (1) és (3) bekezdését, ugyanis 2010. november 12-én emelkedett jogerőre a tagkizárást megállapító bírósági határozat, azonban az árverés nem került megtartásra a törvényben előírt 45 napos határidőn belül. Az alperes az árverésen az üzletrészeket kizárólag együttesen kívánta értékesíteni, azonban a Gt. nem teszi lehetővé az üzletrészek összevonását a tag üzletrész tulajdonosának beleegyezése nélkül. Önmagában az együttes árverezés olyan árukapcsolás, amely jogellenessé teszi az árverést.

Jogsértő továbbá az árverésen történő részvétel feltételeként 50.000.000,-Ft bánatpénz fizetésének előírása, és az is, hogy az árverési tájékoztatót, melynek megvásárlása kötelező volt, az árverésen történő részvételhez, 200.000,-Ft-ért értékesítették. Ezen szükségtelen és indokolatlan feltételekkel az alperes lényegében kizárta a nyilvánosságot az árverésről, sérült a Gt. azon előírása, hogy az árverésen bárki részt vehet.

Álláspontjuk szerint az árverésen további jogszabálysértésekre is sor került. Az árverésen egy árverező vett részt, **(személy 2.neve)** személyében, aki alperesi társaság tagja. Megjelent továbbá az árverésen alperesi társaság ügyvezetője **(személy 4.neve)** úgyis, mint a társaság közös üzletrész tulajdonosának a **K...** GmbH-nak a képviselője. Az árverésen részt vevő **(személy 2.neve)** tag befizetett 50.000.000,-Ft bánatpénzt, azonban akként nyilatkozott, hogy kikiáltási áron nem kívánja megvásárolni az üzletrészeket. Nyilatkozata szerint azt 10.000.000,-Ft-ért lett volna hajlandó megvenni. **(személy 4.neve)**, mint a **K...** GmbH képviselője akként nyilatkozott, hogy nem kíván élni elővásárlási jogával, majd **(személy 4.neve)**, már mint az alperesi társaság ügyvezetője bejelentette, hogy élni kíván a társaság elővásárlási jogával. **(személy 2.neve)** árverező édesanyja **(személy 4.neve)**-nak, aki az alperes egyedüli ügyvezetője volt az árverés időpontjában. Arról, hogy a társaság él elővételi jogával, az árverést megelőzően a **(személy 2.neve)** részvételével tartott taggyűlés 210 és 211/2010. szám alatt határozott. Ennek alapján az elővételi jogra vonatkozó szándék már előre ismert volt, **(személy 2.neve)**, mint közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező tag ennek

-5-

Gf.III.30.296/2013/5. szám

tudatában vett részt az árverésen. Hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróság BH 2003/418. szám alatt közzétett döntésére, melyben úgy foglalt állást, hogy az árvereztető társaság részéről nem fogadható el olyan magatartás, amikor egyedüli ajánlattevőként jelentkezne, esetleg

jelképes áron megtett ajánlattal önmaga teszi eredményessé az árverést, elhárítva ezzel azt a kötelezettségét, hogy - a korábbi szabályozás szerint - a törzsbetét teljes összegét kelljen fizetni a tag részére.

A jelen ügyben irányadó törvényi szabályozás szerint a kizárt tagnak az árverés eredménytelensége esetén a saját tőkéből ráeső részt kell megfizetni (Gt. 140. § (6) bekezdés). Ez az üzletrész valós értékét, és nem a névértékét jelenti. Álláspontjuk szerint nem lehet az árverést mesterségesen eredményessé nyilvánítani, ezzel a kizárt tagnak fizetendő összeget lecsökkenteni. Bár a Gt. nem határozza meg, hogy mikor minősül eredménytelennek egy árverés, nyilvánvalóan annak kell tekinteni, ha nem volt árverező, illetőleg ha az árverés szabálytalan volt. Jelen esetben az árverés jogsértő, szabálytalan volt, mert a társaság kizárólagos irányítást biztosító többségi tulajdonosán kívül más árverező nem volt. Álláspontjuk szerint az alperes akkor járt volna el jogszerűen, ha eredménytelennek minősíti az árverést és újabb árverést tart, vagy a Gt. 140. § (1) bekezdés a), b) vagy c) pontjának valamelyike szerinti megoldásra kerül sor, mely szerint a felperesek a Gt. 140. § (6) bekezdése szerint a saját tőkéből rájuk eső részre tarthatnak igényt. Mindezen körülményekre tekintettel kérték, a bíróság az árverést tekintse eredménytelennek, és állapítsa meg, az alperes szerzésének jogcíme a Gt. 140. § (3) bekezdés a) pontja alapján történt, mintha a társaság megvásárolta volna az üzletrészeket. A Gt. 140. § (6) bekezdésében írt részesedés összegének meghatározása kapcsán, a perbeli könyvszakértői vélemény alapján, az alperes 2010. december 31-i saját tőkéjét 1.300.919,-Ft-ban kérték megállapítani. A beszámítás körében arra hivatkoztak, hogy a 145.000,-Ft jogerősen megítélt perköltségen kívül az alperessel szemben tartozásuk nincsen.

Alperes a kereset elutasítását kérte. Az árverés idejének kitűzésére vonatkozóan előadta, hogy a jogerős ítéletet 2010. december 9-én vette kézhez, a Céglőnyben pedig 2010. december 30-án jelent meg az árverési hirdetmény. A Gt. rendelkezései szerint minimum 8 napos időköznek kellett eltelnie az árverés megtartásához. Egyebekben, ha az árverés nem kerül megtartásra 45 napon belül, ez irreleváns az árverés jogszerűségének és eredményességének megítélése szempontjából, hiszen a 45 napos határidő nem jogvesztő, hanem elévülési jellegű, melyet a Gt. támaszt alá akként, hogy úgy rendelkezik, 6 hónapon túl árverés nem tartható.

Felpereseknek az árverési vételárral kapcsolatos kifogására vonatkozóan előadta, az üzletrészek felett rendelkező alperes szabad döntése volt, hogy az üzletrészeket külön-külön, vagy együttesen kívánja értékesíteni, az semmilyen kógens Gt. szabályba nem ütközik. A Gt. jogosította fel az alperest arra, hogy az üzletrészeket azok névértéke 2/3-ának megfelelő vételáron értékesítse, arra tekintettel, hogy ezen összegnél magasabb ajánlat nem érkezett. Az, hogy az alperes 50.000.000,-Ft bánatpénz letételéhez kötötte az árverésen ajánlattevőként történő részvételt, nem ütközik semmilyen korlátozó rendelkezésbe, ennek indoka az volt, hogy az alperes

-6-

kiszűrje a komolytalan érdeklődőket, és - a társaság szempontjából fontos körülményként - potens érdeklődőkkel tudjon tárgyalni. A bánatpénz megfizetésével hátrány nem ért volna egyetlen ajánlattevőt sem, hiszen az vagy beszámít a vételárba - sikeres ajánlat esetén - vagy visszafizetésre kerül az ajánlattevő részére.

Az együttes értékesítéssel kapcsolatban megjegyezte, hogy önmagában sem a 4 %-os, sem a 3,5 %-os üzletrész megszerzése nem tűnhet vonzónak kívül álló számára, hiszen

így még a kisebbségi jogok gyakorlására sem jogosult, tehát semminemű érdemi beleszólása nem lehet a társaság ügyeibe, ugyanakkor a 7,5 %-os részesedéssel bíró tulajdonostársat megilletnék a kisebbségi jogok, így lényegesen több jogosítvánnyal rendelkezik.

Másodlagosan egyetértett abban, hogy a társaság 2010. december 31-i saját tőkéje értékét kell a perben meghatározni a felperesi részesedés mértékének számításakor. Magánszakértői véleményt csatolt, amely szerint a 2011. áprilisában elhatározott osztalékfizetés 296.734.000,-Ft-os összege a tagokkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségnek minősül, így a 2010. december 31-i korrigált saját tőke értéke az alperesnél 1.004.185.000,-Ft. Hangsúlyozta, a kizárt tag felperesek osztalékra nem voltak jogosultak, erre is figyelemmel a 2010. évi mérleget érintő osztalékfizetést a javukra értékelni nem lehet.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Utalt a Gt. 139-140. §-aiban foglalt rendelkezésekre. Kifejtette, a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a kizárt tagok üzletrészenek árverés útján történt értékesítése során megállapítható-e az árverés érvénytelensége a felperesek által megjelölt okok alapján, amennyiben igen, milyen összegű részesedésre tarthatnak igényt. Nem találta alaposnak az árverés megtartásának késedelmét állító felperesi hivatkozást, arra tekintettel, hogy a Pp. 228. § (1) bekezdése szerint az a határozat, amely fellebbezéssel támadható, kihirdetésével (Pp. 218. §) emelkedik jogerőre. Azok a határidők azonban, amelyeket a határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani, a határozatnak a féllel történő kézbesítésétől (Pp. 219. §) kezdődnek. A Pp. 219. § (1) bekezdése szerint kézbesítés útján kell közölni az ítéletet a felekkel, jelen esetben a kizárásról rendelkező jogerős ítéletet a rendelkezésre álló tértivevény tanúsága szerint az alperes jogi képviselője 2010. december 9. napján vette kézhez, így ezen időponttól kell számítani a Gt. 139. § (1) bekezdésében előírt 45 napos határidőt.

Az üzletrészek összevonására vonatkozó érvénytelenségi okkal kapcsolatban megállapította, hogy a Gt. 136. § a) pontja alapján a társaság rendelkezik az üzletrésszel a társasági jogviszony 14. §-a szerinti megszűnése, illetőleg a tag bírósági kizárása esetén az árverés lebonyolítása érdekében. A rendelkezési jog feljogosítja a társaságot arra, hogy amennyiben célszerűségi szempontból indokoltnak tartja, az üzletrészek együttes értékesítéséről határozzon.

A bánatpénz mértékének kikötése és az árverési tájékoztató megvásárlásának kötelezettsége szintén a rendelkezési jogból eredő társasági jogosítvány, amely a tagkizárásból eredő fenti szakaszon alapul.

A Gt. 9. § (1) bekezdése szerint a tagok e törvény, illetve más jogszabályok keretei között a társasági szerződés tartalmát szabadon állapíthatják meg. E törvény rendelkezéseitől azonban csak akkor térhetnek el, ha ezt a törvény megengedi. Nem minősül a törvénytől való eltérésnek olyan további rendelkezés társasági szerződésbe való foglalása, amelyről e törvény nem szól, ha a rendelkezés nem áll

-7-

Gf.III.30.296/2013/5. szám

ellentétben a társasági jog általános rendelkezéseivel, vagy az adott társasági formára vonatkozó szabályozás céljával, és nem sérti a jóhiszemű joggyakorlás követelményét. Az

üzletrészek összevonása, a bánatpénz mértékének kikötése, az árverési tájékoztató ellenértékének meghatározása körében a társasági szerződés eltérő rendelkezéseket nem tartalmazott, így ez alapján sem állapítható meg az árverés érvénytelensége.

A felperesek érvénytelenségi okként jelölték meg azt a tényt, hogy az alperesi társaság képviselőjében **(személy 4.neve)** ügyvezető 10.000.000,-Ft-ért megvásárolta a felperesek együttes üzletrészt. A rendelkezésre álló közjegyzői ténytanúsításból megállapítható, hogy a megjelent **(személy 2.neve)** tag akként nyilatkozott, nem kívánja megvásárolni az üzletrészeket kikiáltási áron, továbbá az is, hogy az árverésen a megjelentek tájékoztatása megtörtént arról, hogy az elővásárlásra jogosultak a társaság tagjai, őket követően a társaság. **(személy 4.neve)** ügyvezetőként tett nyilatkozata nem teszi az árverést érvénytelenné, hiszen a fentiek alapján jogosultan élt a társaság az elővételi jogával a Gt. 123. § (2) bekezdése szerint.

A 3/2009. (VI. 24.) PK vélemény a társasági jogban érvényesülő elővásárlási jog egyes kérdéseiről részletesen kifejti az erre vonatkozó szabályokat, melynek 11. pontja kimondja, hogy a társaság által elrendelt üzletrész árverés esetén a Gt. 140. § (1) bekezdés szerinti elővásárlási jogok akkor is érvényesülnek, ha azokat a társasági szerződés kizárja vagy korlátozza. A jogosultak elővásárlási jogukat csak az árverésen gyakorolhatják. A fentiek alapján megállapította, hogy a felperesek által sérelmezett árverés nem eredménytelen. Rögzítette továbbá, hogy a felperesek kereseti követelése megdőlt, mivel az árverési vételárral szemben a Ptk. 296. §-a szerint az alperes jogszerűen élhetett beszámítással. A fentiek alapján a felperesek keresetét elutasította.

A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének felemelt keresetük szerinti megváltoztatását kérték. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ítélete jogszabályellenes. Téves az ítélet azon megállapítása, amely szerint a Gt. 136. § a) pontja szerinti rendelkezési jog feljogosítja a társaságot arra, hogy célszerűségi szempontból az üzletrészek együttes értékesítéséről határozzon, szabadon döntsön a bánatpénz mértékéről, az árverésen való részvételt árverési tájékoztató megvásárlásához kösse. A Gt. 139. § (1) bekezdése szerint a bíróság által kizárt tag üzletrészeinek értékesítése a társaság kötelezettsége. Az üzletrész értékesítése nyilvános árverésen történik, más módon csak a kizárt tag hozzájárulásával lehet értékesíteni az üzletrészt. A Gt. 139. § (3) bekezdésében foglaltak szerint az árverésen a tag kivételével, akinek az üzletrésze árverésre kerül, személyesen vagy meghatalmazott útján bárki részt vehet. Ezen szakaszok alapján a társaságnak valóban van rendelkezési joga az üzletrész felett, ez azonban nem korlátlan. A kizárt tag tulajdonosi jogosítványai a kizárással valóban korlátozottá váltak, mert a Gt. 136. § a) pontja szerint a társaság rendelkezik az üzletrésszel, ez azonban nem jelent korlátlan, a tulajdonos rendelkezési jogának megfelelő rendelkezési jogot. A társaság rendelkezési joga csak és kizárólag az árverés lebonyolítása kapcsán áll fenn. Nem felel meg továbbá az elsőfokú bíróság értelmezése a Gt. 9. § (1) bekezdésében

foglaltaknak sem, hiszen az adott magatartás ellentétben áll a társasági jog általános rendelkezésével, a szabályozás céljával és sérti a jóhiszemű joggyakorlás követelményét. Az I. rendű felperes üzletrészeinek névértéke 7.000.000,-Ft, a II. rendű felperesé 8.000.000,-Ft volt, ez volt az üzletrészek kikiáltási ára is, azonban azzal, hogy csak együttesen árverezte őket az alperes, hátrányos helyzetbe hozta a felpereseket, hiszen ha egy árverezőnek nem volt annyi pénze, hogy együtt vegye meg az üzletrészeket, attól még

megvásárolhatta volna az egyiket. Ezzel sérült az árverés nyilvánossága is, hiszen a Gt. rendelkezése szerint az árverésen bárki részt vehet.

A Gt. 139. § (1)-(3) bekezdése szerint az árverés nyilvános, azon bárki részt vehet. Nem vehettek részt azonban azok, akik nem kívántak 200.000,-Ft-ot kifizetni az alperes által összeállított tájékoztatóért, és ami ennél sokkal kirívóbb, akik nem tudtak vagy nem akartak 50.000.000,-Ft bánatpénzt befizetni az alperes által meghatározott számlára. Az alperes a hirdetmény tartalmának meghatározása során olyan feltételt jogszerűen semmiképpen nem támaszthatott, mellyel olyan személyeket is elzárt az árverésen való részvételtől, akik a kikiáltási árnál lényegesen magasabb árat is fizethettek volna. Az I-II. rendű felperesek üzletrészenek árverésénél az 50.000.000,-Ft bánatpénz kikötése egyértelműen eltúlzott mértékű. A bánatpénz szokásos mértéke 10 %, adott esetben az 50.000.000,-Ft mértékű bánatpénz arányosnak, elfogadhatónak nem tekinthető. Az alperes olyan feltételeket szabott, hogy az árverésen kívül álló ne vegyen részt, a társaság minél olcsóbban jusson az üzletrészekhez. Alperes és 90 %-os tulajdonosa nem avatkozhatott volna az árverésbe, az árverés nyilvánosságának megsértésével, a lehetséges ajánlattevők kizárásával, fiktív ajánlat megtételével a társaságot és a 98 %-os tulajdonost a kizárt tag rovására előnyhöz juttatta, a társaság fizetési kötelezettségét ily módon csökkentette. Az árverés tehát jogszabálysértő volt, a jogszabálysértő árverés eredményesnek nyilvánvalóan nem tekinthető.

Az árverés érvényes ajánlat hiányában nem tekinthető eredményesnek. Az elsőfokú bíróság szerint felperesek kereseti kérelmükben érvénytelenségi okként jelölték meg azt a tényt, hogy az alperesi társaság képviselőjében **(személy 4.neve)** ügyvezető elővásárlási jogával élt. Felperesek az elsőfokú bíróság indokolásában foglaltaktól eltérően ilyen hivatkozással nem éltek, hanem azt állították, hogy a **(személy 2.neve)** által megtett ajánlat érvényesnek nem tekinthető, más ajánlat nem volt, így az árverés nem volt eredményes. Az árverésen egy árverező vett részt, **(személy 2.neve)** a társaság tagja, aki nyilatkozata szerint kikiáltási áron nem akarta megvásárolni az üzletrészeket, ezért a Gt. által meghatározott minimális összegre a kikiáltási árnak is megfelelő társasági szerződésben meghatározott érték 2/3-ára csökkentették az árat. Ezt követően **(személy 4.neve)**, mint a K... GmbH képviselője, mely a társaság minősített többséget biztosító befolyással rendelkező üzletrészenek képviselője úgy nyilatkozott, hogy nem kíván elővásárlási jogával élni. Ezután az alperesi társaság képviselőjében - ugyanúgy **(személy 4.neve)** - úgy nyilatkozott, hogy élni kíván az elővételi jogával. **(személy 2.neve)** az árverező édesanyja **(személy 4.neve)**nak. A Ptk. 5. §-a tiltja a joggal való visszaélést. **(személy 2.neve)** tisztában volt azzal, hogy az általa ajánlott áron nem tudja megvásárolni az üzletrészt, hiszen a társaság élni fog elővásárlási jogával, ennek ellenére az ajánlatot mégis megtette, az alperes javára eredményessé kívánta nyilvánítani az árverést. Utaltak a BH 2013/418. számú jogesetben kifejtett jogi álláspontra.

-9-

Gf.III.30.296/2013/5. szám

A Gt. 140. § (6) bekezdése alapján számított részesedés mértékét a perbeli könyvszakértői vélemény alapján kérték figyelembe venni. A beszámítás körében az elsőfokú bíróság által kifejtetteket hiányosnak és jogszabálysértőnek minősítették.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására

irányult. Előadta, hogy az árverésen ajánlatot tevő **(személy 2.neve)** nem rendelkezett a társaságban 90 %-os üzletrésszel, sem 98 %-os üzletrésszel. Kifejtette, az árverés érvényes volt, az a jogszabályok szerint került meghirdetésre és megtartásra. A lebonyolításra a nyilvánosság biztosításával került sor. A Gt. 139. § (1) bekezdés lényege, hogy a nyilvános értékesítésen kívüli, egyéb értékesítéshez lett volna szükség a felperesek hozzájárulásának beszerzésére. Ezen Gt. szabályból levezetni, hogy az együttes értékesítéshez, továbbá a bánatpénz kikötéséhez is felperesi hozzájárulás kellett volna, teljes mértékben megalapozatlan, indokolatlan. A felperesek mint tagok 2010. november 15-én jogerősen kizárásra kerültek az alperesi társaságból, tagsági jogaik már a tagkizárási per kezdetén felfüggesztésre kerültek. A társaság tagjegyzékében már nem szerepeltek az árverés időpontjában, semmilyen tulajdonosi részjogosítványt nem gyakorolhattak az üzletrészek vonatkozásában. Ahogyan erre a Gt. Kommentár is utal, a tagsági jogviszony jogerős megszűnése és az üzletrész árverés útján történő értékesítése közötti időszakban olyan sajátos helyzetben van az üzletrész, hogy azzal kapcsolatban a kizárt, vagy tagsági jogukat elvesztett tag már nem gyakorolhat jogokat. Ugyanezen Gt. Kommentár az EBH 2001/532. döntésre hivatkozással kifejti, kétséges, lehet-e „tulajdonosnak” tekinteni valakit, aki már az üzletrészből eredő semmilyen jogot nem gyakorolhat, és semmiféle kötelezettség nem terheli. Az egyetlen tulajdonosi jog, amelyet a tag gyakorolhat, az az üzletrész értékére vonatkozó igénye az értékesítés utáni elszámolás szabályai szerint. Abszurd a felperesek azon fejtegetése, hogy a jogszabályok szerint érvényes és eredményes árverést a társaság csak azért eredménytelennek nyilvánítson, hogy a jogerősen kizárt tagok így, nekik megfelelő, jóval magasabb összeghez jussanak.

A felpereseknek a piaci értékre történő hivatkozásával kapcsolatos okfejtésére válaszul előadta, amennyiben a jogalkotó az üzletrész piaci értékét kívánta volna meghatározni, úgy ezen érték szerepelne a jogszabályban. Miután a Gt. 140. § (6) bekezdése a saját tőke ráeső részével rendeli az elszámolást, így teljes mértékben indokolatlan és irreleváns annak fejtegetése, hogy mi lett volna, ha a jogalkotó nem megfelelően szabályozza e kérdéskört. A piacon annyiért lehet értékesíteni az üzletrészeket, amennyit az árverés időpontjában a piac kínál értük. Nem felel meg a valóságnak a felperesek azon érvelése, miszerint az árverési hirdetmény tartalma torzította, befolyásolta volna a piacot, hiszen a komoly érdeklődők számára semminemű korlátozást nem jelentettek a kiírási feltételek. Az együttes értékesítés révén a kisebbségi jogok gyakorlására jogosulttá váltak, a bánatpénz csupán biztosítéki jelleget szolgált, az árverési tájékoztatóért fizetendő ellenérték pedig nyilvánvalóan nem képvisel olyan összeget, amely bármilyen ajánlattevő részére gondot okozott volna.

-10-

A fellebbezés alapos, a kereset beszámítással érintett része azonban az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése folytán felülbírálatra nem kerülhet, ebben a részben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt.

Az elsőfokú bíróság a tényállást részben hiányosan és tévesen állapította meg, és abból téves jogi következtetésekre jutott.

A felperesek keresetüket arra alapították, hogy üzletrészeik értékesítése során az árverés kiírása jogszerűtlenül történt, nem felelt meg a jogszabályoknak az árverés lebonyolítása

sem, ezért az árverés eredménytelennek minősül.

A perbeli esetben a felperesek - mint bíróság által kizárt tagok - üzletrészenek értékesítésére került sor, mely a Gt. 139. § (1) bekezdése szerint az alperesi társaság kötelezettsége volt. A bíróság jogerős ítéletével az I-II. rendű felperest a társaságból kizárta, üzletrészüket árverési értékesítéséig az üzletrésszel ugyan az alperesi társaság rendelkezhetett (Gt. 136. § a) pont), ez azonban korlátozott, célhoz kötött jogosultságot jelentett, a társaság főszabály szerint csupán az üzletrészek értékesítésére volt jogosult.

A Gt. 139. § (1) bekezdése szerint a kizárást elrendelő ítélet jogerőre emelkedését követő 45 napon belül kellett az alperesnek az árverést megtartani. A tagkizáráról szóló ítélet 2010. november 15. napján jogerőre emelkedett, így 2010. december 30. napjáig a 45 napos árverési határidő eltelt, azonban a Gt. 144. § (3) bekezdésében foglaltak szerint ez a határidő nem jogvesztő, hat hónapon belül az árverés megtartható volt, így a késedelem nem bírt érdemi jelentőséggel.

A felperesek állítása szerint az árverési hirdetményben szereplő feltételek meghatározása jogellenesen történt.

Az ítéltábla álláspontja szerint a perbeli esetben is irányadó az az elv, hogy az árverés kiírásakor a társaságnak úgy kell az árverési hirdetményt megfogalmaznia, olyan részletességgel kell az értékesítésre kerülő üzletrészt körülírnia, hogy a forgalomban elérhető legmagasabb áron történjen meg az értékesítés (Kúria EBH G.5. számú elvi határozat, megjelent a BH 2013/2. számában, Szegedi Ítéltábla Gf. I.30.511/2011/5. szám). Ezt erősíti a Gt. 140. §-a is, amely szerint az árverésen az üzletrészt a legjobb ajánlatot tevő veheti meg.

A Gt. 139. § (2) bekezdése szerint az üzletrész nyilvános árverésre bocsátása előtt a Céglőnyben árverési hirdetményt kell közzétenni, melyben meg kell jelölni a társaság cégnevét, székhelyét, az árverés helyét, idejét, a fizetés módját, határidejét, *az üzletrésze vonatkozó legfontosabb adatokat*, ideértve a törzsbetét összegét és kikiáltási árát is.

Jelen esetben a hirdetmény nem felelt meg ezen jogszabályi előírásnak. Az alperes az I-II. rendű felperesek törzsbetétének értékét külön- külön megjelölte ugyan, a kikiáltási árát a törzsbetétek összegével egyezően határozta meg, az üzletrészekre, azok valós, piaci értékére vonatkozóan azonban semmilyen adatot nem közölt. Az alperesi társaságra, illetőleg az értékesítésre kerülő üzletrészekre vonatkozó tájékoztatót külön 200.000,-Ft ellenében lehetett megvásárolni az árverésre való jelentkezés feltételeként. Az alperes a törvényi követelményeket akkor teljesítette volna, ha a részletes tájékoztató mellett már a hirdetményben az üzletrészek valós

-11-

Gf.III.30.296/2013/5. szám

értékéről tájékoztatja az érdeklődőket, az üzletrész kikiáltási árát nem a törzsbetét összegében, hanem a *milliárdos saját tőke* figyelembe vételével, arányosítva határozza meg. A Céglőnyből tájékozódó érdeklődők ezért - kizárólag a Céglőny alapján - joggal feltételezhették, hogy az üzletrész értéke a törzsbetét értékét nem haladja meg.

Az alperes kikötötte továbbá, hogy az I-II. rendű felperes üzletrésze kizárólag együttesen kerülhet értékesítésre, mely „árukapcsolás” - a felperesek helyes hivatkozása szerint -

hátrányosan befolyásolta az árverésen részt venni képes jelentkezők számát, ezáltal az egyes üzletrészek legmagasabb áron való értékesítésének lehetőségét. A felperesek elkülönült jogalanyok, jogi érdekeltséggel kizárólag a saját üzletrészüket értékesítése kapcsán rendelkeztek, semmi közük nem volt más személy üzletrészeinek értékesítéséhez.

Az alperes az árverésen való feltételként bánatpénz fizetését is kikötötte.

Az 50.000.000,-Ft bánatpénz kikötése az árverés eredményességét érdemben befolyásoló, minden alapot nélkülöző kiírási feltétel volt, kiemelkedően hátrányosan befolyásolta az árverésen részt venni kívánó jelentkezők szándékát, számát, a bánatpénz durván eltúlzott összegének meghatározása miatt. Az 50.000.000,-Ft bánatpénz a törzsbetétek együttes értékének is a többszörösét jelentette. A kirívóan magas bánatpénz kikötését az alperes azzal indokolta, hogy ekkor az üzletrészek részesedése a saját tőkéből mintegy 90.000.000,-Ft volt (13. számú jegyzőkönyv 2. oldal). Ezt a magyarázatot elfogadni nem lehet, hiszen a hirdetményben a saját tőke összegére nézve semmilyen tájékoztatás nem szerepelt, de ilyen mértékű bánatpénz kikötés a jelzett tájékoztatás megléte esetén sem lenne indokolt.

Az alperesnek valójában az árverés kiírásakor, lebonyolításakor semlegesnek kellett volna maradnia, ezzel szemben aktív magatartást fejtett ki, indokolatlan korlátozó feltételeket kötött ki, mellyel a potenciális jelentkezők körét kívánta leszűkíteni. A Gt. 9.§ (2) bekezdése értelmében a gazdasági társaság és a tagjai e törvényben nem szabályozott vagyoni és személyi viszonyaira a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A Ptk. 4. § (4) bekezdése szerint a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat. Az árverési kiírásban szereplő feltételek meghatározása alkalmas volt arra, megakadályozza, hogy a Gt. 139. § (3) bekezdésében foglaltak szerint bárki, az üzletrészek értékesítésénél mint az I. és II. rendű felperes üzletrészeinek megszerzésére képes potenciális vevők az árverésen részt vegyenek, vagyis a piacon elérhető legmagasabb áron történjen meg az értékesítés. Ezek a kikötések jogellenesen akadályozták az I-II. rendű felperesek üzletrészeinek Gt. 139. §-ában foglaltak szerinti szabályos értékesítését, ahogyan ez be is igazolódott, az árverésen kívülálló érdeklődő a Céglőnyben foglalt felhívás alapján nem jelent meg.

Helytálló a felperesek hivatkozása arra vonatkozóan is, hogy az árverés

-12-

eredményessé nyilvánítása szabálytalanul történt.

Jelen esetben az alperesi társaság közös tulajdonban lévő 90 %-os arányú üzletrészeinek egyik tulajdonosa tett ajánlatot a kikiáltási ár alatt, a törzsbetétek 2/3-ának megfelelő áron. A Gt. 122. § (1) bekezdése szerint egy üzletrésznek több tulajdonosa is lehet, ezek a személyek a társasággal szemben egy tagnak számítanak, jogaikat csak közös képviselőjük útján gyakorolhatják. A Legfelsőbb Bíróságnak a társasági jogban érvényesülő elővásárlási jog egyes kérdéseiről szóló 3/2009. (VI. 24.) PK véleménye 8.d.) pontja szerint, az üzletrészhányad tulajdonosát az önálló üzletrész adásvétele során elővásárlási jog nem illeti meg. A Gt. 140. § (1) bekezdése szerint a társaság tagjait, a társaságot - ebben a sorrendben - az árverésen kialakult vételáron elővásárlási jog illeti meg.

Az alperesi kft. taggyűlése 210., 211/2010. számú taggyűlési határozatában döntött arról, hogy a társaság élni kíván elővásárlási jogával. Figyelemmel arra, hogy az ajánlattevő egyrészt az alperesi társaságban 90 %-ban tulajdonos közös tulajdonú üzletrész 1/3 arányú résztulajdonosa, másrészt a további tagokkal, illetve azok képviselőivel közeli hozzátartozói viszonyban áll, így nyilvánvalóan tudott az alperesi társaság elővásárlási jog gyakorlása kapcsán hozott határozatról, ajánlatát annak ismeretében tette meg. Tisztában volt vele, hogy a közös tulajdonú üzletrész résztulajdonosaként az árverésen tulajdonjogot - a társaság által gyakorolni kívánt elővásárlási jog miatt - nem szerezhetsz, és azzal is tisztában volt, hogy az általa tett ajánlatban szereplő összegért az alperesi társaság az üzletrészek tulajdonjogát megszerzi. A hiányos hirdetménnyel, a kirívóan magas bánatpénz kikötéssel és az üzletrészek együttes értékesítésével, továbbá az egyik tag árverésen való részvételével az alperesi társaság elérte, hogy az árverésen kívülálló ne vegyen részt, viszont az árverés formálisan eredményesen záruljon, úgy szerezzék meg a kizárt tagok üzletrészt, hogy ne az árverés eredménytelenségére vonatkozó Gt. 140. § (6) bekezdés szerint kelljen fizetni az ellenértéket, hanem csupán az első árverésen elérhető legalacsonyabb összeget, azaz a törzsbetétek értékének 2/3-át.

A törvény nem határozza meg, mikor eredménytelen az árverés, ebbe e körbe tartozik az az eset, amikor egyáltalán nem volt ajánlattevő, ha a megtett ajánlat nem érte el a törvényben megszabott legalacsonyabb árat, illetőleg az is, ha a törvényben megszabott objektív határidőn belül nem került sor az árverés megtartására (BDT 2013/2861.). Eredménytelen lehet a bírói gyakorlat szerint az árverés az árvereztető magatartása miatt is, az árvereztető társaság részéről ugyanis nem fogadható el az a magatartás, amikor egyedüli ajánlattevőként jelentkezve - egy jelképes áron megtett ajánlattal - önmaga teszi „eredményessé” az árverést (BH 2003/418.).

Jelen esetben, bár nem maga az alperesi társaság volt az ajánlattevő, de a 90 %-ban a X... család tulajdonában álló cégben, ahol az alperesi társaság képviselője is a család tagja, nem fogadható el jogszerű magatartásként egy közeli hozzátartozó tag által tett olyan alacsony árajánlat, melynek eredményeként az alperesi társaság - elővásárlási jog gyakorlása révén - az első árverésen, az elérhető legalacsonyabb áron, az üzletrészeket megszerzi, ezáltal az árverést „eredményessé teszi”.

Mindezek alapján az ítéletábra - az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel szemben - megállapította, hogy az árverés kiírása és annak eredményessé nyilvánítása egyaránt jogellenes volt.

-13-

Gf.III.30.296/2013/5. szám

A fentiekből az következik, hogy a 2011. január 13-án tartott árverést eredménytelennek kell tekinteni, és mivel 6 hónapon belül megismételt árverés nem volt, az nem ismételhető meg (Gt. 140. § (3) bekezdés), az árverés eredménytelensége következtében az alperes szerzésének jogcíme a Gt. 140. § (3) bekezdés a) pontja szerinti (BH 2003/418.), emiatt az I-II. rendű felperes a Gt. 140. § (6) bekezdése alapján a társaság árveréskori saját tőkéjéből ráeső részesedésre tarthat igényt (BH 2003/418.).

Az ítéletábra a felpereseknek járó összeg meghatározása során a következőkre mutat rá. Az üzletrész „nem dolog”, hanem olyan tagsági jogokat megtestesítő vagyoni értékű

(immateriális) jogosultság összessége, amely a jog hasznosítása és a rendelkezés (átruházás) során „dolog” módjára viselkedik.

A Gt szabályai szerint, az üzletrész értékének meghatározására több esetben szükség lehet, így az üzletrész átruházásakor (Gt. 123. §, 126. §), továbbá a tag halála vagy megszűnése esetén, ha a társasági szerződés értelmében a jogutód tagként nem vehet részt (Gt. 128. §), illetve a házastársi közös vagyon megszüntetése során.

A Kft. üzletrész átruházása, értékesítése esetén analóg módon a Ptk.-nak a dolog tulajdonjogának átruházásánál alkalmazott szabályai megfelelően irányadók (BH 1994/2012.). Az üzletrész értékesítése esetén az üzletrész ellenértéke a piaci viszonyokra figyelemmel alakul ki. Az ellenértéket döntően befolyásolja az adott cég vagyoni, piaci helyzete. Az eredményes gazdálkodás a forgalmi értéket növeli, veszteséges gazdálkodás hatására a forgalmi érték a névérték alá eshet. Az üzletrész piaci értéke tehát nem azonos a saját tőke üzletrészre eső arányával, az értékkülönbség bizonyítása szakértői véleménnyel lehetséges. Az üzletrész adásvétele esetén a forgalmi érték meghatározása speciálisan történik. A tényleges forgalmi (szabad piaci) érték elsődlegesen ún. összehasonlító adatok alapján, tehát az ugyanazon gazdasági társaság részesedéseinek a forgalmára vonatkozó adásvételi szerződésekben kikötött vételárak alapulvételével meghatározható, amennyiben erre nincs mód, vagy az összehasonlító adatok valódisága kétséges, úgy a kft. üzletrészek forgalmi értéke megállapításának az alapjául az adott gazdasági társaság ún. piaci értéke szolgálhat. Ennek során figyelemmel kell lenni a társaságnak az adásvétel megkötésének időpontjában fennálló helyzetére, az aktuális mérlegadatokra, a társaság cégjegyzékbe bejegyzett adatai szerinti tényleges működésére, a vagyonmérlegben kimutatott vagyontárgyak tényleges meglétére és értékére, az azokon fennálló esetleges terhekre, a társaság kötelezettségére, a hasznosítási, befektetési lehetőségekre. Az üzletrész átruházásakorit értéket az eset összes körülményei alapján lehet meghatározni (BDT 2005/144., BDT 2005/157., BH 2009/9/271., Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.158/2013/5., EBH 2007/1625., BH 2007/2067.).

Az előbbiek szerinti üzletrész ellenértékével nem azonos a Gt. 140. § (6) bekezdésében meghatározott saját tőke érték, azaz jelen esetben nem a cégértékből kellett a felperesek üzletrészáértékét meghatározni, hanem „csak” a saját tőkéből a felperesek üzletrészáértékére eső értéket kellett alapul venni, mely szűkebb

-14-

értéket jelent. Erre a jogszabály szövege is utal a „csak” szó alkalmazásával.

Ezért a bíróságnak a 2011. január 13. napján fennálló saját tőke összegét kellett a felpereseknek járó ellenérték meghatározásakor figyelembe venni, melyet nem a könyv szerinti, hanem a saját tőke korrigált piaci értékén kellett meghatározni, amely nyilvánvalóan szakkérdés.

Az elsőfokú bíróság által a perben kirendelt **(szakértő személyneve)** igazságügyi könyvszakértő az alperesi társaság saját tőke értékét 2011. január 13. napjára vonatkozóan úgy határozta meg, hogy a 2010. december 31-i mérlegben kimutatott 1.000.000/e,- forint saját tőkét 4.185/e,- forinttal korrigálta a társaság ingatlanainak felértékelése miatt, így lett a saját tőke összege 1.004.185/e,- forint. Megállapította továbbá, hogy 2011. évben az alperes 296.734/e,- forint osztalékot fizetett ki, részben az adózott nyereség, részben az előző évek eredménytartalékából, ezzel csökkentve a 2010. évi saját tőke összegét, így az alperes 2010. december 31-i állapot szerinti korrigált saját tőkéje 1.300.919/e,- forint.

Az alperes által felkért magánszakértő **(magánszakértő személyneve)** a saját tőke

értékét eszközalapú értékeléssel 2011. január 13. napjára 1.004.185/e.- forintban határozta meg. A szakértői vélemények egybevetéséből megállapítható, hogy a 2011. január 13. napjára vonatkozó saját tőke értéként a szakértők a 2010. december 31. napjára vonatkozó mérlegadatokat elfogadták irányadónak, egyezően elfogadták a könyv szerinti értéktől eltérően az ingatlanok valós értéke miatt korrigált saját tőke összeget, azonban a magánszakértő álláspontja szerint az osztalékfizetés az árveréskori saját tőke értékét nem befolyásolja. A kirendelt szakértő véleménye szerint azonban figyelemmel kell lenni arra a körülményre, hogy a jogszabály rendelkezése szerint a felpereseket az árverés időpontja szerinti saját tőkéből rájuk eső részesedés illeti meg, és mivel a 2010. évre fizetendő osztalékról az alperesi társaság az árverés időpontját követően, 2011. áprilisában hozott taggyűlési határozatot, és a perben csatolt alperesi könyvelési adatokból megállapíthatóan az osztalék fizetésére a 2010-es adózott eredmény és a saját tőke terhére került sor, a saját tőke árveréskori értékénél ezt is alapul kell venni. Az ítélet tábla a perben kirendelt szakértő aggálytalan szakvéleményét fogadta el ítélezése alapjául, figyelemmel arra, hogy az osztalékról szóló határozat csak az árverés után született. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 114. § szerint az osztalék a gazdálkodó tagjai részére a tárgyévi, valamint az előző év(ek)ben ki nem osztott adózott eredményből kifizetni jóváhagyott összeg, amelyet az egyszerűsített mérlegben a rövid lejáratú kötelezettségek közt is fel kell venni. Azaz az osztalékfizetésről hozott határozat ismeretében kerül a mérlegben - visszamenőlegesen - az osztalékfizetés feltüntetésre. Ezért az ítélet tábla megállapította, hogy a társaság *árveréskori* saját tőkéjéből az I. rendű felperesre eső érték 45.532.165,-Ft, míg a II. rendű felperesre eső érték 52.036.760,-Ft, vagyis az I., II. rendű felperes a felemelt keresetében ezt az értéket helyesen jelölte meg.

Az alperes a perben beszámítási kifogást terjesztett elő. Hivatkozott arra, hogy az árverési vételárral szemben az eljárást megelőzően beszámítással élt, az I. rendű felperes vonatkozásában 8.016.926,-Ft, a II. rendű felperes tekintetében 9.222.000,-Ft követelés beszámítására hivatkozott. Az I-II. rendű felperesek a beszámítással érintett követelés jogalapját, összecszerűségét vitatták. Az elsőfokú bíróság a beszámítási kifogásnak helyt adott, azonban annak egyes tételeit sem jogalap, sem

-15-

Gf.III.30.296/2013/5. szám

összecszerűség tekintetében nem vizsgálta. Valójában a beszámítással kapcsolatban tényállást sem állapított meg.

A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint a bíróság - főszabály szerint - ítéletét teljes körűen indokolni köteles. A jogi indokolásnak ki kell terjednie az alperesek által előadott védekezés, beszámítási kifogás elbírálására is, valamint az általuk előadott bizonyítékokat értékelni kell. Ebben a körben röviden említeni kell azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, és utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak. Lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, ha a bíróság ítélete e körben az indokolást nem tartalmazza.

A bíróság lényeges eljárási szabályt sértett, amikor a beszámítási kifogás (az alperes „keresete”) körében tényállást nem állapított meg, és indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság e körben a tényállást nem tárta fel, az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy döntését mire alapította, ezért a

beszámítási igény tekintetében az érdemi határozat felülbírálatra nem alkalmas.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 213. § (2) bekezdése alapján az ügyben részítelest hozott, az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján megváltoztatta, a beszámítási kifogással nem érintett rész tekintetében az alperest az I-II. rendű felperes javára a társaság árveréskori saját tőkéjéből rájuk eső rész 37.515.239,-Ft illetve 42.814.760,-Ft, valamint ezek Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata, továbbá ezen összegekre eső perköltség tekintetében marasztalta.

A 4/2009. (XII.14) PK vélemény I/2. pontja alapján az ítéltábla az elbírált kereseti követelésrész tekintetében a perköltségről is rendelkezett. A felperesek az elbírált rész tekintetében pernyertesek lettek, ezért részükre az alperes a Pp. 78. §-a alapján perköltség fizetésére köteles. Az I. rendű felperesnek járó perköltség, az elbírált követelésrész tekintetében 347.000,-Ft lerótt illeték 300.000,-Ft előlegzett szakértői díj és a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés a), b) pontja alapján megállapított 1.600.000,-Ft ügyvédi munkadíjból tevődik össze.

A II. rendű felperesnek járó perköltség, szintén az elbírált követelésrész tekintetében 392.000,-Ft lerótt illeték, 318.500,-Ft előlegzett szakértői díj és 1.800.000,-Ft ügyvédi munkadíjból áll.

A felperesek egységes pertársaknak minősülnek (Pp. 51.§. a./ pont), mert bármelyikük perben állása nélkül az ítélet a másik félre is kiterjedne, ezért az elsőfokú eljárásban általuk együttesen lerovandó illeték összege 900.000,- Ft volt, azonban az illetéket mindkét felperes - a csatolt fizetési meghagyások alapján - befizette. A követelésük aránya szerint I. r. felperes 423.000,-Ft, II. r. felperes 477.000,-Ft illeték lerovására lett volna köteles, ezért az ezen felül fizetett illetéket a felperesek az adóhivatalhoz benyújtandó kérelmükben visszaigényelhetik.

A másodfokú eljárás során a felperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illeték megfizetésére az elbírált rész tekintetében az ítéltábla az alperest kötelezte a

-16-

6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdése, 15. § (1) és (3) bekezdés alapján. Az ítéltábla kötelezte az alperest, fizessen meg az I-II. rendű felpereseknek személyenként a 32/2003. (VI. 22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés a), b) pontja, valamint (5), (6) bekezdésében foglaltak alapján számított - a kifejtett ügyvédi munka mennyiségét figyelembe véve - 500.000,-Ft ügyvédi munkadíjat, mint másodfokú eljárási költséget.

A beszámítási kifogással érintett kereseti kérelem tekintetében az ítéltábla a Pp. 252. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot - ebben a részben - a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felek másodfokú eljárásban felmerült költségét a Pp. 252. § (4) bekezdése értelmében csupán megállapította.

S z e g e d, 2014. február hó 13. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó sk.
előadó bíró

Dr. Dobler László sk.
táblabíró

